

Diskriminering?: Holdninger som Torunn Piro Berg ble møtt med på kornmottaket, kan hindre rekruttering av kvinner i landbruket, mener seniorforsker Reidun Heggem i Norsk senter for Bygdeforskning.

– Kan du rygge med traktorhenger du da?

Torunn Piro Berg skulle levere korn, men ble møtt av en kommentar som vippet henne av pinnen. Bygdeforsker advarer mot skjult diskriminering av kvinnebønder.

KVINNER I LANDBRUKET

Tekst: Liv Jorunn Denstadli Sagmo

Foto: An-Magritt Piro Berg

Torunn Piro Berg skulle bare levere korn på Felleskjøpet på Lena i Oppland, da hun fikk et uventet spørsmål.

– Jeg og mannen min kjørte til kornmottaket hver vår traktor og henger med fôr-hvete. Det hadde vært en fin dag på jordene og jeg måtte hjelpe til litt ekstra. Vanligvis er det mannen min som kjører korn, mens vi deler på resten av drifta. Både maskiner og fjøsarbeid, forteller Berg til Bondebladet.

Fremme på kornmottaket ble paret stående i kø og kom i prat med en bonde som var der i samme ærend.

– Så spør han meg plutselig: «Er det du som kjører den traktoren der? Men kan du rygge med henger du da?» forteller Berg til Bondebladet.

Berg innrømmer at hun først ble paff og så veldig irritert. Senere har hun tenkt mye på bondens utsagn.

– Det kan jo hende at det ikke var vondt ment. Kanskje var det ment som en spøk, sier Berg.

Kan hindre rekruttering

Slike holdninger som Berg ble møtt med på kornmottaket, kan hindre rekruttering av kvinner i landbruket, mener seniorforsker Reidun Heggem i Norsk senter for Bygdeforskning.

– Hvis man føler seg ekstra beglodd og vurdert, er det ekstra utfordrende. Hvis du hele tiden møter slike kommentarer som Torunn gjorde da hun skulle levere korn, kan det bryte deg ned og gjøre deg usikker på yrkesvalget ditt, sier Heggem.

I doktorgraden sin har hun forsket på hvorfor kvinneandelen i landbruket er så lav.

– Kun 14 prosent av landets gårder har en kvinne som hoveddriver. Det er ganske overraskende

med tanke på den gode likestillingen vi har i samfunnet. Det norske arbeidsmarkedet er fortsatt kjønnsdelt, og det norske landbruket er definitivt ikke noe unntak, sier Heggem.

Eget traktorgen

I sin forskning har Heggem sett at foreldre har en oppfatning av at gutter har et eget traktorgen. Altså en medfødt interesse for traktor og teknikk.

– Men jentene tilegnes medfødte kvaliteter knyttet til dyrevelferd og omsorg, sier Heggem.

– Dette vil være avgjørende når gården skal overdras av neste generasjon.

– Hvis det er en gård som satses på grønn omsorg og turisme blir jentene i større grad vurdert som egnet. Er det en produksjon som krever mange timer i traktoren, er det gutten som vurderes som best egnet, forklarer forskeren.

Advarer mot skjult diskriminering

– *Blir kvinner i landbruket diskriminert?*

– Diskriminering er et veldig sterkt ord. Mye av dette handler mer om inngroddede tradisjoner enn vond vilje og uvitenhet. Det er nok ikke en bevisst form for diskriminering. Men den ubevisste og skjulte diskrimineringen skal vi være oppmerksomme på, for det sier noe om holdningene våre, sier Heggem.

Da hun intervjuet kvinner i forskningen sin, var det flere som kunne fortelle om skjult diskriminering.

– For eksempel når en kvinnebonde skulle kjø-

«Det norske arbeidsmarkedet er fortsatt kjønnsdelt, og landbruket er ikke noe unntak»

Reidun Heggem, Norsk senter for Bygdeforskning

Reidun Heggem

Marna Ramsøy

pe en maskin, ble hun gjerne spurt av forhandleren hvorfor mannen ikke var med. «Er mannen din enig med deg», kunne de også spørre, sier hun.

Bygdeforskeren poengterer at det ikke er rart at kvinner blir møtt av slike spørsmål og kommentarer.

– Når en forhandler er vant til et klart flertall av kundene er menn, er det ikke rart at de tenker slik. Det er likevel viktig at vi ikke bagatelliserer temaet, mener Heggem.

Får respekt for «mannfolkjobb»

Saken med Torunn har vært mye diskutert i sosiale medier og lest av over 5000 på bondebladet.no.

– De fleste mener at jeg må ta kommentaren som en kompliment; at menn blir imponert over at ei dame klarer å rygge med traktor og tilhenger. Men det er jo ingen grunn til at vi jenter ikke skal klare å gjøre det samme som gutta, sier Berg.

Leder Marna Ramsøy i Norges Bygdekvinnelag mener at selv om kommentaren var godt ment, så handler det om de iboende verdiene hos folk.

– I yrkeslivet og ellers har vi et hierarki der de maskuline verdiene er vurdert på topp. Er du for eksempel en mann som jobber i et typisk «kvinneyrke» blir du gjerne sett ned på. Er du ei kvinne som gjør en typisk «mannfolkjobb» så nyter du stor respekt hos menn, sier Ramsøy.

Slik er det også i bondeyrket, mener lederen i Bygdekvinnelaget.

– Hvis ei dame klarer det samme som en mann, spesielt når det gjelder teknikk, så får hun masse respekt, sier Ramsøy.

Ville invitert til NM i traktorkjøring

Leder Gunn Jorun Sørum i Norges Bygdeungdomslag erkjenner at det finnes noe grums mot kvinner i landbruket. Hun vet hva hun ville sagt til bonden på kornmottaket.

– Da ville jeg invitert han på norgesmesterskap i traktorkjøring for å vise hvor mange dyktige jenter vi har i landbruket. Det er ingenting som tilsier at det skal være vanskelige for kvinner å kjøre traktor enn menn, sier Sørum. ■